

فصلنامه پژوهش‌های نوین روانشناختی

سال پانزدهم شماره ۵۹ پاییز ۱۳۹۹

۵۰ سال پژوهش در حوزه روان‌درمانی: یک بررسی علم‌سنجی

افشین حمدی‌پور^{۱*}، هاشم عطاپور^۲، سولماز زرداری^۳

۱- استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

۲- استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

۳- استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۶/۱۲

تاریخ وصول: ۱۳۹۸/۰۴/۳۱

چکیده

هدف از پژوهش حاضر تحلیل ۵۰ سال پژوهش در حوزه روان‌درمانی با رویکرد علم‌سنجی بود. روان‌درمانی به هر نوع فرآیند بازآموزی اطلاق می‌شود که هدفش کمک به فرد رنجور با استفاده از روش‌های درمانی روانی است. روش پژوهش توصیفی است و جامعه آماری پژوهش را ۱۳۸۱۶ مقاله در حوزه روان‌درمانی در وبگاه علوم طی سال‌های ۱۹۶۸-۲۰۱۸ تشکیل می‌دهند. برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزارهای هیست‌سایت و وی‌اواس‌ویور استفاده شده است. یافته‌ها نشان داد در طی سال‌های مورد بررسی انتشار مقالات روند صعودی را طی نموده است. تعداد کل نویسندگان در طول دوره مورد بررسی ۱۹۸۶۶ نفر بود و به‌طور میانگین هر مقاله توسط ۱/۴ نفر نوشته شده است. در مجموع ۱۳۳۳ عنوان مجله کل مقالات این حوزه را منتشر نموده‌اند؛ که از این تعداد ۱۰ عنوان مجله تأثیرگذار ۳۶۱۱ (۲۶٪/۱) مقاله را منتشر نموده است. بیشترین تعداد مقالات حوزه روان‌درمانی در مجله Psychotherapy با تعداد ۵۷۶ عنوان معادل ۴/۲ درصد به چاپ رسیده است. این مجله رتبه دوم استادهای محلی و جهانی را به خود اختصاص داده است. از ۶۳۳۶ دانشگاه و موسسه، سهم ۱۰ دانشگاه تأثیرگذار ۱۶۶۸ مقاله معادل (۱۲ درصد) بوده است. دانشگاه هاروارد با انتشار ۳۲۳ مقاله (۲/۴ درصد) و با ۱۵۳۸ استاد محلی و ۹۵۴۳ استاد جهانی در صدر دانشگاه‌های منتشرکننده مدارک حوزه روان‌درمانی قرار دارد. یافته‌ها نشان داد نویسندگان ایرانی با ارائه ۱۵ مقاله در حوزه روان‌درمانی در رتبه ۴۰ قرار دارند. همچنین در این پژوهش با ترسیم ساختار علم، مقالات و نویسندگان تأثیرگذار در حوزه روان‌درمانی شناسایی و معرفی شدند.

واژه‌های کلیدی: ترسیم نقشه علم؛ علم‌سنجی؛ روان‌درمانی؛ هیست‌سایت

Email: hamdipour@tabrizu.ac.ir

* (نویسنده مسئول)

این مقاله مستخرج از نتایج طرح تحقیقاتی اجراء شده از محل اعتبار ویژه پژوهشی (Grant) دانشگاه تبریز می‌باشد.

مقدمه

در دهه‌های اخیر حجم زیادی از متون علمی در حوزه‌های مختلف علمی تولید و منتشر شده است. یکی از دغدغه‌های دانشمندان و پژوهشگران هر حوزه علمی کسب آگاهی از کم و کیف و روند پژوهش‌های حوزه علمی مرتبط با خودشان است. لازمه چنین امری مرور دوره‌ای پژوهش‌های صورت گرفته در حوزه مربوطه است که با توجه به حجم روزافزون اطلاعات، امکان مرور و مطالعه کلیه متون علمی برای متخصصان امری دشوار به نظر می‌رسد. امروزه با استفاده از روش‌های معمول در مطالعات علم‌سنجی می‌توان تصویری جامع از پژوهش‌های انجام گرفته توسط پژوهشگران هر حوزه علمی به دست آورد و نسبت به وضعیت آن حوزه آگاهی پیدا کرد (عباسی، اصلانی‌نیا و بیگلو، ۱۳۹۳). این درک به‌طور معمول، با استفاده از نقشه‌های علمی میسر می‌شود (رحمانی، ۱۳۹۷). ترسیم نقشه‌های علمی بر اساس تحقیقات قبلی انجام می‌شود و با استفاده از آن‌ها می‌توان نویسندگان کلیدی و تأثیرگذار و موضوعات مهم علمی را در طی زمان ردیابی کرد (سهیلی و عصاره، ۱۳۹۱). به این معنی که با تکیه بر چنین شیوه‌هایی می‌توان میزان شناخت مخاطب را افزایش داد و شرایط بهتری برای تعامل با عناصر اطلاعاتی برقرار کرد (رمضانی، علیپورحافظی و مومنی، ۱۳۹۳). بررسی روند جریان دانش، نقاط قوت، نقاط ضعف، خلأها و کمبودهای موجود در یک حوزه علمی با استفاده از نقشه‌های علمی مسیر می‌شود و اطلاعات جامعی که به صورت دیداری در اختیار پژوهشگران قرار می‌گیرد می‌تواند در انتخاب موضوع به پژوهشگران کمک نماید (نوروزی چاکلی، ۱۳۹۰). در نقشه‌های علمی ایجاد حوزه‌های نوین علمی و توقف برخی حیطه‌های علمی اشباع شده قابل ملاحظه و مطالعه است (سهیلی و عصاره، ۱۳۹۱)؛ بنابراین ارائه تصویری روشن از وضعیت پژوهش‌های پیشین و چگونگی ارتباط حوزه‌های مختلف موضوعی از اهداف نقشه‌های علمی است (رحمانی، ۱۳۹۷). ترسیم ساختار علم در حوزه‌های موضوعی مختلف، بسیار مورد توجه پژوهشگران علوم اطلاعات قرار دارد (عباسی، اصلانی‌نیا و بیگلو، ۱۳۹۳). نتایج حاصل از تحلیل این‌گونه مطالعات می‌تواند پژوهشگران و نویسندگان حوزه‌های مختلف علمی را یاری کند تا بتوانند حوزه‌های موضوعی فعال و نویسندگان پرکار را شناسایی کنند خلأهای موضوعی را بشناسند و همچنین می‌تواند مدیران و سیاست‌گذاران علمی را در تخصیص بهینه بودجه و سایر امکانات یاری نمایند.

یکی از حوزه‌های علوم که امروزه بیشتر مورد توجه پژوهشگران است حوزه روان‌درمانی است. موضوع روان‌درمانی تلاش‌های اشخاصی است که می‌خواهند با استعانت از شیوه‌های روانشناسی آلام روانی سایرین را تسکین دهند؛ همان‌طور که عباسی، اصلانی و بیگلو (۱۳۹۳) نیز ریشه اکثر بیماری‌های جسمی را در مشکلات روحی و روانی افراد می‌دانند. روان‌درمانی بر آن است تا با بهبود روابط اجتماعی بیمار، از شدت ناراحتی و پریشانی او بکاهد. روان‌درمانی در عین حال به بیمار کمک می‌کند تا ناراحتی‌ها و رنج‌ها را پذیرفته و در صورت امکان از آن برای رشد شخصی استفاده کند. هدف از انواع روش‌های روان‌درمانی کمک به بیمار و قرار دادن او در موقعیتی است که با اصلاح طرز تلقی‌ها، عواطف و رفتارهای ناهنجار به نیازهای برحق خود برای برخوردار بودن از محبت، شناخت، موفقیت و نظایر آن دست یابد. با آنکه مکاتب روان‌درمانی بسیار متعدد است؛ اما می‌توان همه آن‌ها را در دو گروه «مذهبی-غیبی» و «تجربی-علمی» تقسیم‌بندی نمود. روش مذهبی-غیبی قدمتی بسیار طولانی دارد و در جوامع غیرصنعتی همچنان حاکمیت دارد اما روش علمی-تجربی که بقراط از آن خبر داده بود در قرن ۱۸ در غرب مورد استفاده قرار گرفته بود. در سال‌های اخیر روان‌درمانی تجربی-علمی با استفاده از نظریه‌های پاولوف و اسکینر و نظریه‌های شناختی بیش از پیش گسترش یافته است (بلاچ، ۱۳۷۰). تا اواسط قرن بیستم روان‌درمانی علمی-تجربی از سوی پزشکان، متخصصین اعصاب و روان‌پزشکان مورد استفاده قرار می‌گرفت. در دهه‌های اخیر مددکاران اجتماعی، متصدیان حوزه روان‌پزشکی، روانشناسان بالینی و پرستاران روانی نیز از روان‌درمانی استفاده می‌کنند؛ بنابراین حجم قابل توجهی از متون علمی در حوزه روان‌درمانی منتشر شده و در پایگاه‌های علمی معتبر جهان مانند وبگاه علم به ثبت رسیده است. بررسی‌های پیش زمینه برای این پژوهش نشان می‌دهد تاکنون پژوهشی که متون منتشر شده در حوزه روان‌درمانی از نظر کمیت و کیفیت و روند پژوهش‌های آن مورد بررسی قرار دهد صورت نگرفته است. در حالی که آگاهی از

وضعیت تولیدات علمی در حوزه می‌تواند به پژوهشگران این حوزه در شناسایی آثار مهم و تأثیرگذار، نویسندگان، کشورها، دانشگاه‌های پرکار و تأثیرگذار، و حوزه‌های موضوعی و روند رشد آن‌ها کمک نموده و نیز محققان این حوزه را از ظهور موضوعات جدید و بین‌رشته‌ای یاری نماید؛ بنابراین پژوهش حاضر در نظر دارد ۵۰ سال پژوهش در حوزه روان‌درمانی را با استفاده از داده‌های معتبر وبگاه علوم طی سال‌های ۱۹۶۸ تا ۲۰۱۸ تحلیل کند و دورنمای پژوهش‌ها را برای متخصصان این حوزه روشن سازد.

شرفی و همکاران (۱۳۸۲) در یک مطالعه علم‌سنجی، وضعیت پژوهش‌های بهداشت روان کشور را در یک دوره ۳۰ ساله بررسی کردند. در مجموع ۳۰۳۱ مقاله ارزیابی شد که ۸/۱۹٪ آن‌ها در نشریات خارجی چاپ شده بودند. روند انتشار مقالات این دوره حاکی از رشد کمی قابل توجه انتشار مقالات داخلی و خارجی به ویژه در پنج سال آخر بررسی دارد. در بین حوزه‌های تحقیق، به ترتیب علوم روان‌شناختی (۵۲/۸٪)، تحقیقات بالینی (۳۱/۶٪) و تحقیقات عصب پایه (۱۳/۵٪) بیشترین مقالات را به خود اختصاص دادند. از بین کل مقالات، موضوع حدود ۶/۳۸٪ مقالات در رابطه با اختلالات روان‌پزشکی، ۱۴/۵٪ مرتبط با موضوع درمان‌های دارویی و ۷/۵٪ به درمان‌های روانی-اجتماعی پرداخته بود.

رحیمی موقر، نجاتی صفا، محمدی، و سهیمی ایزدیان (۱۳۸۳) در پژوهشی نشریه‌های علمی بهداشت روان ایران را بررسی کردند نتایج این پژوهش نشان داد که از ۸۰۰ نشریه بررسی شده، ۲۳ نشریه معیارهای ورود به پژوهش را داشتند. کمتر از یک سوم نشریه‌ها دارای رتبه رسمی علمی از کمیسیون نشریات وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بودند. هیچ یک از این نشریه‌ها در بانک‌های اطلاعاتی معتبر نمایه نشده بودند. ۹ نشریه دارای شماره استاندارد بین‌المللی نشریات^۱ و ۵ نشریه دارای چکیده مقاله انگلیسی بودند. سازمان منتشرکننده ۱۱ نشریه، دانشگاه‌ها؛ ۵ نشریه، سازمان‌های دولتی؛ و ۷ نشریه، سازمان‌های خصوصی یا انجمن‌های علمی می‌باشند. در دوره این بررسی، ۱۰۰۸ مقاله پژوهشی در این نشریه‌ها منتشر شده است.

امین اسماعیلی و سردارپور گودرزی (۱۳۸۸) در پژوهشی دورنمای پژوهش‌های مرتبط با اختلال‌های خلقی در ایران را بررسی کردند. نتایج این پژوهش نشان داد از مجموع ۹۷۳ مقاله دارای معیارهای ورود، موضوع پژوهش ۷۸٪/۴ پژوهش‌ها مربوط به اختلال‌های افسردگی، ۷٪/۸ پژوهش‌ها مربوط به اختلال‌های دوقطبی و موضوع ۴٪ پژوهش‌ها مربوط به خودکشی بوده است. پژوهش‌های همه گیرشناختی با ۵۳٪/۸ بیش از بقیه حوزه‌ها مورد توجه پژوهشگران بوده‌اند.

عباسی، اصلانیا و بیگلو (۱۳۹۳) با استفاده از شاخص‌های علم‌سنجی به بررسی وضعیت تولیدات علمی حوزه روانشناسی اجتماعی در طول ۲۰ سال اخیر پرداخته‌اند. داده‌های مورد نیاز پژوهش از پایگاه اطلاعاتی وب آو ساینس استخراج شده و از نرم‌افزار هیست‌سایت برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و ترسیم نقشه تاریخ نگاشتی تولیدات علمی استفاده شده است. نتایج نشان داد طی ۲۰ سال مورد بررسی، انتشارات علمی جهانی در زمینه روانشناسی اجتماعی از رشد نسبتاً ملایمی برخوردار بوده است. بیش از ۹۷٪ از مدارک علمی منتشر شده در زمینه روانشناسی اجتماعی به زبان انگلیسی بوده و سه کشور انگلیسی زبان آمریکا، انگلستان و کانادا بیشترین مدارک علمی این حوزه را منتشر کرده‌اند. از نظر تعداد تولیدات علمی، دانشگاه‌های میشیگان، تگزاس و لس‌آنجلس فعال‌ترین مؤسسات می‌باشند. همچنین ترسیم ساختار علم در این حوزه موضوعی نشان داد که در سطح استنادات محلی (آل‌سی‌اس) تعداد ۳ خوشه و در سطح استنادات جهانی (جی‌سی‌اس) تعداد ۴ خوشه اصلی شکل گرفته است.

¹ -ISSN

حسینی‌نسب (۱۳۹۴) در پژوهشی ساختار موضوعی مدارک مرتبط با حوزه درمان افسردگی در پایگاه پابمد^۱ را با روش توصیفی-تحلیلی و با رویکرد علم‌سنجی بررسی کرد. نتایج نشان داد روند تولیدات علمی در طی دوره ده ساله مورد بررسی متوازن بوده است. همچنین مشخص شد ۱۰ کشور ایالات متحده آمریکا، انگلیس، هلند، آلمان، ژاپن، چین، ایرلند، سوئیس، نیوزلند و کانادا بیشترین تولیدات را در حوزه موضوعی درمان افسردگی داشته‌اند.

مکی‌زاده، حاضری، حسینی‌نسب، و سهیلی (۱۳۹۵) در پژوهشی با رویکرد علم‌سنجی به بررسی و شناسایی روابط مفهومی میان ۶۱۹۷ مقاله حوزه افسردگی طی سال‌های ۲۰۰۵-۲۰۱۴ پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان داد که فعال‌ترین زمینه پژوهشی در این حوزه شامل دارودرمانی، روان‌شناسی، عوامل ضدافسردگی و نتیجه درمان است. همچنین بر اساس نقشه‌های ترسیم شده با استفاده از شاخص‌های مرکزیت نزدیکی و بینابینی بیشترین ارزش به زمینه‌های موضوعی «روانشناسی، دارودرمانی، عوامل ضدافسردگی» اختصاص دارد.

شانمینگ، چانگوا و هانرون^۲ (۲۰۰۳) در پژوهشی کتاب‌سنجی مطالعات رفتاردرمانی را در چین بررسی کردند. نتایج آن‌ها نشان داد میزان انتشارات رفتاردرمانی در طی بیست سال گذشته افزایش داشته و تغییر رفتار، بیوفیدبک و شناخت درمانی در چین گسترش یافته است. در کارهای بالینی، تغییر رفتار و بیوفیدبک در همه بخش‌های مؤسسات پزشکی، به ویژه برای درمان بیماری‌های قلبی-عروقی و عصبی، اعمال شده است. درمان شناختی عمدتاً در درمان اختلالات روانی (یا اختلال روانی^۳)، درمان گوشه‌گیری ترک مواد و حساسیت‌زدایی نظام‌مند از فوبیا استفاده شده است.

نوارته-کورتس در همکاری با فرناندز-لوپز، لوپز-بانا، گوودو-بلاسکو و بولا-کاسل^۴ (۲۰۱۰) ۱۰۸۷۴۱ مدرک روانشناسی جهانی را با روش کتاب‌سنجی در وبگاه علوم بررسی کردند. آن‌ها شاخص‌هایی از قبیل ضریب تأثیر وزن‌دهی شده، ضریب تأثیر نسبی، نرخ استناد به مقاله و مقالات منتشر شده در پنج مجله برتر از طریق گزارش استنادی مجلات (JCR) را تحلیل کردند. نتایج نشان داد که اسپانیا دارای بالاترین درصد مقالات در پنج مجله برتر در JCR است و کلمبیا دومین کشور آمریکای لاتین، اسپانیایی‌زبان است که بیشترین استناد نسبت به هر مقاله را دارد. کشورهایمانند مجارستان، ایتالیا و ایالات متحده آمریکا دارای بالاترین ضریب تأثیر^۵ و نرخ استنادات بودند.

گوئلرا، باریوس و گومز-بنیتو^۶ (۲۰۱۳) فرا تحلیلی را در زمینه روان‌شناسی به روش کتاب‌سنجی انجام دادند. در مجموع ۸۷۴۰۲ مقاله در منتشر شده در مجلات علمی شناسایی شد و شاخص‌های کتاب‌سنجی مثل تعداد مقالات، بهره‌وری کشورها و همکاری‌های ملی و بین‌المللی و قوانینی مانند قانون پرایس و لوتکا در این حوزه مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که روند صعودی نه تنها در تعداد مقالات منتشر شده از دهه ۱۹۷۰ (با اوج بهره‌وری در سال ۲۰۱۰)، بلکه در تعداد نویسندگان مقالات و بین‌المللی‌سازی به خصوص از دهه ۱۹۹۰ قابل مشاهده است.

خادمی و نجفی^۷ (۲۰۱۸) در پژوهشی، ریشه‌های تاریخی روان‌شناسی مثبت را با رویکرد جدید علم‌سنجی به‌وسیله سال انتشار منابع ردیابی کردند و نتایج آن‌ها ۱۰ ریشه تاریخی روان‌شناسی مثبت را مشخص کرد. وگل، شرندل و کوهبرگر^۸ (۲۰۱۸) سنجه‌های

1- Pubmed

2- Shanming, Changhua & Hanrong

3- dysphrenia

4- Navarrete-Cortes, Fernández-López, López-Baena, Quevedo-Blasco & Buela-Casal

5- Impact Factor (IF)

6- Guilera, Barrios, & Gómez-Benito

7- Khademi & Najafi

8- Vogl, Scherndl & Kühberger,

سنتی و سنج‌های جایگزین علم‌سنجی را در تحقیقات روانشناسی طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۲ بررسی کردند. نتایج نشان داد که همبستگی مثبت کوچک تا متوسط، در سطح انتشارات فردی، و همبستگی متوسط به بالا در سطح اغلب زمینه‌های تحقیق روانشناسی وجود دارد.

کوزا^۱ و همکارانش (۲۰۱۹) پژوهشی را با هدف شناسایی ۵۰ مقاله پراستناد در مورد سلامت روانی و رفتاری مهاجران و پناهندگان در ایالات متحده انجام دادند. مقالات توسط یک پزشک متخصص و یک دانشمند علوم سیاسی مورد بررسی قرار گرفت. دامنه تعداد استنادها از ۶۹ تا ۵۲۰ متغیر بود. بیش از نیمی از مقالات (۳۰ مقاله) بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۲ در ۲۲ مجله منتشر شده بود که شامل ۳۸ حوزه تحقیقاتی بود. تعداد کل وابستگی سازمانی ۱۴۸ مورد بود که به‌طور میانگین در هر مقاله نام ۳ موسسه حضور داشت.

جمع‌بندی ادبیات پژوهش نشان داد پژوهش‌های زیادی با استفاده از رویکردهای علم‌سنجی در شاخه‌های مختلف علوم انجام شده است از لحاظ عملکرد و موقعیت مجله تحقیقات روان‌درمانی^۲ (ورن ران، ویسر، ون لیوون و ون ویجک^۳، ۲۰۰۳)، از نظر تحقیقات جهانی طب سوزنی بالینی (کین، تیان و وو^۴، ۲۰۱۷)، از نظر ترسیم و تحلیل شبکه هم‌رخدادی واژگان در مقاله‌های فصلنامه علمی پژوهشی روانشناسی کاربردی (رحمانی، ۱۳۹۷) و از لحاظ بهداشت روانی و شغل درمانی (گاتمن و براون^۵، ۲۰۱۸) تحلیل شده است. پژوهش حاضر در نظر دارد تا با استفاده از روش‌های علم‌سنجی، مقالات منتشر شده در حوزه روان‌درمانی را طی سال‌های ۱۹۶۸ تا ۲۰۱۸ تحلیل کند تا از این طریق نویسندگان تأثیرگذار، مقالات پراستناد، کشورهای مشارکت‌کننده در تولید علم، دانشگاه‌ها و مؤسسات فعال در حوزه روان‌درمانی، شناسایی شود و مقالات مؤثر در حوزه روان‌درمانی را با استفاده از ترسیم نقشه‌نگاشتی معرفی کند.

روش پژوهش

پژوهش حاضر به روش توصیفی-پیمایشی و با رویکرد علم‌سنجی انجام شده است. داده‌های مورد نیاز از وبگاه علوم استخراج شده است. استفاده‌کنندگان می‌توانند بر اساس نویسنده، ویراستار، عنوان، قالب منبع، نشانی نویسنده، زبان، نام ناشر، تاریخ انتشار، نام کنفرانس و سازمان حمایت‌کننده در این پایگاه به جستجوی اطلاعات بپردازند. سپس داده‌های بازیابی شده را با استفاده از بخش تحلیل داده‌ها در وبگاه علوم تحلیل کنند و یا آن‌ها را به‌صورت فایل‌های متنی ذخیره نمایند و سپس با استفاده از نرم‌افزار هیست‌سایت^۶ به واکاوی داده‌ها بپردازند. راهبرد جستجو با استفاده از کلیدواژه *Psychotherapy* با محدودیت زمانی ۵۰ ساله از سال ۱۹۶۸ تا ۲۰۱۸ در قالب مقاله و مقاله مروری اعمال شد. با جستجو در روز ۱۳۹۸/۳/۲۰ تعداد ۱۳۸۱۶ مقاله بازیابی و به عنوان جامعه پژوهش انتخاب و مورد تجزیه و تحلیل واقع شد.

به‌منظور ترسیم نقشه علمی این حوزه، فایل متنی کلیه مقالات در نرم‌افزار هیست‌سایت وارد شد. نرم‌افزار هیست‌سایت قابلیت ترسیم سیر تحول تاریخی یک حوزه علمی و نیز ظهور و افول شاخه‌های مختلف علمی در آن حوزه را دارد. این نرم‌افزار نمایش نسبی

¹ - Khosa

² - Psychotherapy Research

³ - Van Raan, Visser, Van Leeuwen, & Van Wijk

⁴ - Qin, Tian, & Wu

⁵ - Gutman & Brown

⁶ - HistCite

پیوندهای استنادی میان آثار و پیوندهای استنادی مربوط به مجموعه کتابشناختی را ارائه می‌دهد؛ بنابراین فرد می‌تواند پیوندهای واسطه مربوط به آثار کمتر استناد شده در زمان اخیر را مشاهده کند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها پیش‌فرض نرم‌افزار فوق، تعیین مهم‌ترین ۳۰ مقاله در پایگاه مورد مطالعه در سطح استنادهای محلی^۱ (در مجموعه بازایی شده) و استنادهای جهانی^۲ (در میان کل مجموعه وبگاه علوم) است؛ اما بسته به حوزه موضوعی و دوره مورد بررسی و تعداد پیوندهای دریافتی، در برخی موارد ۳۰ مقاله کافی نیست. در نتیجه، پژوهشگر تعداد مقاله‌های مهم در محدوده مورد بررسی را کم و یا زیاد می‌کند تا ترسیم مناسب‌تر و واضحی به دست آورد. در پژوهش حاضر، مقاله‌های مهم بر اساس تعداد استنادهای جهانی با حداقل ۲۰ گره^۳ یا مقاله از بین سال‌های ۱۹۶۸-۲۰۱۸ تشخیص داده شد. لازم به توضیح است، نرم‌افزار هیست‌سایت پس از انتخاب مقاله‌های مهم و پراستناد فهرستی از مقاله‌های انتخاب شده را ارائه می‌دهد. این نرم‌افزار بر اساس تعداد استنادهای دریافتی، نقشه‌ای را ترسیم می‌نماید (شکل ۱). در این نقشه، مقاله‌های مهم به ترتیب سال انتشار و بر حسب تعداد استنادهای دریافتی، با دایره‌های بزرگ‌تر مشخص می‌شوند. نتایج به دست آمده بر اساس شماره مقاله، عنوان، نام مجله، تاریخ انتشار، تعداد استنادهای محلی و جهانی و سایر عوامل تحلیل می‌شوند. مطالعه نقشه به کمک فهرست مقاله‌ها انجام می‌گیرد (حمیدی پور و عصاره، ۱۳۹۰). همچنین از نرم‌افزار وی. او. اس. ویور^۴ برای ترسیم هم‌رخدادی واژگان استفاده شد. این نرم‌افزار امکان مطالعه بصری شبکه و استنادها و پیوند میان مدارک را فراهم می‌آورد.

یافته‌ها

در این بخش داده‌های حاصل از پژوهش ارائه می‌شوند و به پرسش‌های پژوهش در قالب جدول‌ها و نمودار پاسخ داده می‌شود و در نهایت نقشه علم حوزه روان‌درمانی ترسیم و تحلیل شده است.

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد در طول سال‌های ۱۹۶۸ تا ۲۰۱۸ تعداد ۱۳۸۱۶ مقاله در حوزه روان‌درمانی در وبگاه علوم ثبت شده است. از نظر فراوانی در سال ۲۰۱۷ تعداد ۴۲۳ (۳٪/۱) بیشترین و در سال ۱۹۶۸ کمترین تعداد مقالات با ۱۴۴ مقاله (۱٪ از کل) ثبت شده است. تعداد کل نویسندگان در طول دوره مورد بررسی ۱۹۸۶۶ مورد بود و به‌طور میانگین هر مقاله توسط ۱/۴ نفر نوشته شده است. نمودار ۱ روند رشد مقالات و استنادهای جهانی را نشان می‌دهد. چنانچه در نمودار مشخص است رشد مقالات در حوزه روان‌درمانی تقریباً صعودی بوده و استنادها هم با طی روند صعودی فراز و فرودهایی در طی سال‌های مورد بررسی داشته است.

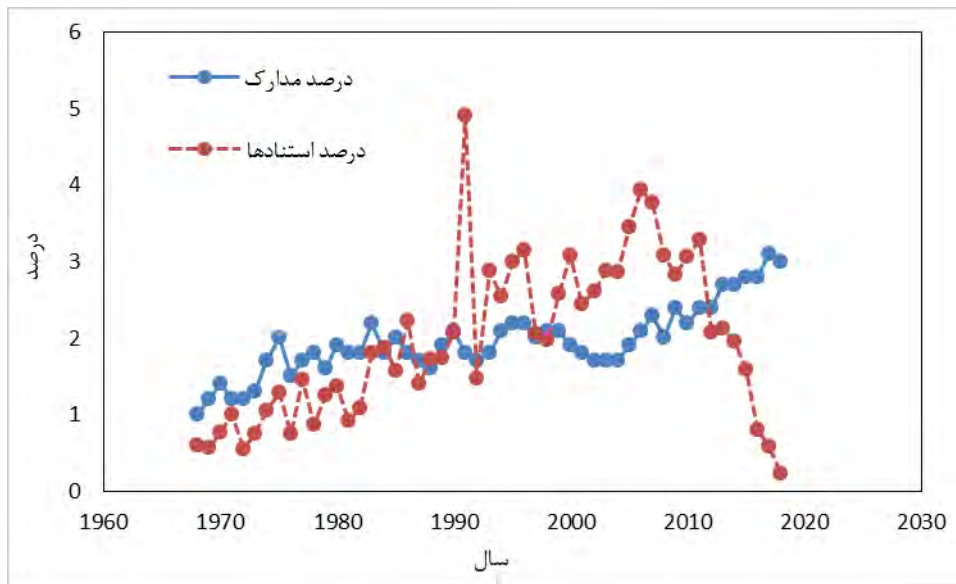
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی

¹ - Local Citation Scale (LCS)

² - Global Citation Scale (GCS)

³ - Node

⁴ - VOS Viewer

نمودار ۱. روند انتشار مدارک و استنادها در حوزه روان‌درمانی طی سال‌های ۱۹۶۸-۲۰۱۸ در وبگاه علوم

در جدول ۱ عناوین مجلات تأثیرگذار حوزه روان‌درمانی طی سال‌های مورد بررسی آمده است. در مجموع ۱۳۳۳ عنوان مجله کل مقالات این حوزه را منتشر نموده‌اند؛ که از این تعداد ۱۰ عنوان مجله تأثیرگذار ۳۶۱۱ (۲۶٪/۱) مقاله را منتشر نموده است. همان‌گونه که داده‌های جدول نشان می‌دهد بیشترین تعداد مقالات حوزه روان‌درمانی در مجله *Psychotherapy* با تعداد ۵۷۶ عنوان معادل ۴/۲ درصد به چاپ رسیده است. این مجله رتبه دوم استنادهای محلی و جهانی را به خود اختصاص داده است. عناوین ده مجله تأثیرگذار همراه با تعداد مدارک، مجموع استنادهای محلی و جهانی و رتبه در جدول ۱ آمده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

جدول (۱) اسامی مجلات منتشرکننده مقالات حوزه روان‌درمانی بر مبنای استنادهای محلی و جهانی طی سال‌های ۱۹۶۸-۲۰۱۸

رتبه	نام مجله	مدرک	درصد	استنادهای محلی	رتبه در استناد محلی	استنادهای جهانی	رتبه در استناد جهانی
۱	Psychotherapy	۵۷۶	۴۰٫۲	۲۰۵۹	۲	۱۱۷۲۱	۲
۲	International Journal of Group Psychotherapy	۴۶۷	۳۰٫۴	۱۲۴۲	۴	۳۹۹۷	۶
۳	American Journal of Psychotherapy	۴۰۹	۳	۸۳۶	۵	۴۰۴۸	۵
۴	Psychotherapy Research	۳۶۶	۲۰٫۶	۱۶۰۸	۳	۷۹۶۶	۳
۵	Psychotherapeut	۳۵۹	۲۰٫۶	۶۴۱	۸	۱۹۱۳	۹
۶	Journal of Clinical Psychology	۳۰۹	۲۰٫۲	۷۵۳	۷	۴۶۶۵	۴
۷	Psychotherapy and Psychosomatics	۳۰۷	۲۰٫۲	۷۷۳	۶	۳۷۵۰	۷
۸	Journal of Consulting and Clinical Psychology	۲۹۷	۲۰٫۱	۵۲۰۹	۱	۲۸۷۰۰	۱
۹	Psychotherapie Psychosomatik Medizinische Psychologie	۲۶۵	۱۰٫۹	۵۵۷	۹	۱۵۵۷	۱۰
۱۰	Psychotherapy-Theory Research and Practice	۲۵۶	۱۰٫۹	۵۴۹	۱۰	۲۸۹۷	۸
	کل	۳۶۱۱	۲۶۰٫۱	۱۴۲۲۷	-	۷۱۲۱۴	-

در جدول ۲ نام ۱۰ دانشگاه تأثیرگذار مشارکت‌کننده در تولید مقاله حوزه روان‌درمانی طی سال‌های ۱۹۶۸-۲۰۱۸ آمده است. از ۶۳۳۶ دانشگاه و موسسه، سهم ۱۰ دانشگاه تأثیرگذار ۱۶۶۸ مقاله معادل (۱۲ درصد) بوده است. اغلب دانشگاه‌های تأثیرگذار از کشور آمریکا هست و از کشورهای کانادا و هلند نیز هر کدام یک دانشگاه تأثیرگذار در این بین حضور دارد. دانشگاه هاروارد با انتشار ۳۲۳ (۲/۴ درصد) مقاله و با ۱۵۳۸ استناد محلی و ۹۵۴۳ استناد جهانی در صدر دانشگاه‌ها و مؤسسات منتشرکننده مدارک حوزه روان‌درمانی قرار دارد.

جدول (۲) اسامی دانشگاه‌ها و مؤسسات منتشرکننده مقالات حوزه روان‌درمانی بر مبنای استنادهای محلی و جهانی

ردیف	نام دانشگاه	کشور	مدارک	درصد	استنادهای محلی	استنادهای جهانی
۱	Harvard University	آمریکا	۳۳۳	۲،۴	۱۵۳۸	۹۵۴۳
۲	University of Pennsylvania	آمریکا	۱۸۴	۱،۳	۱۶۹۸	۹۰۶۳
۳	University Pittsburgh	آمریکا	۱۷۰	۱،۲	۱۴۳۰	۹۰۶۰
۴	Columbia University	آمریکا	۱۶۵	۱،۲	۷۸۲	۴۷۰۶
۵	Yale University	آمریکا	۱۵۶	۱،۱	۱۰۷۳	۸۲۹۷
۶	University of Toronto	کانادا	۱۵۲	۱،۱	۵۰۶	۲۹۶۷
۷	University California, San Francisco	آمریکا	۱۳۸	۱	۶۸۵	۳۹۶۵
۸	Cornell University	آمریکا	۱۳۵	۱	۷۶۷	۳۹۲۷
۹	University of California, Los Angeles	آمریکا	۱۲۱	۰،۹	۴۹۱	۴۴۱۱
۱۰	Vrije Universiteit Amsterdam	هلند	۱۱۴	۰،۸	۷۳۴	۴۹۶۸
	کل		۱۶۶۸	۱۲	۹۶۹۴	۶۰۹۰۷

بر مبنای انتشار تعداد مقالات، پرتولیدترین نویسنده این حوزه استراوس^۱ از موسسه روان‌پزشکی و روان‌درمانی کشور آلمان و با انتشار ۱۰۲ مقاله رتبه نخست را به خود اختصاص داده است. وی در کل به ترتیب ۳۵۲ و ۱۰۱۶ استناد محلی و جهانی دریافت نموده و از نظر رتبه استناد محلی و جهانی در رتبه ۱۰ قرار دارد. از نظر دریافت بیشترین استناد محلی و جهانی لوبرسکی^۲ از دانشگاه پنسیلوانیا با دریافت ۱۵۳۲ استناد محلی و ۶۴۵۵ استناد جهانی در صدر نویسندگان قرار دارد. وی یکی از بنیان‌گذاران تحقیقات روان‌درمانی بود (ویکی‌پدیا، ۲۰۱۹). سایر نویسندگان تأثیرگذار از کشورهای آمریکا، آلمان، هلند، کانادا و انگلستان هستند که مشخصات آن‌ها همراه با استنادهای محلی و جهانی در جدول ۳ ذکر شده است.

^۱ - Strauss

^۲ - Luborsky

جدول (۳) اسامی نویسندگان پیشرو در حوزه روان‌درمانی بر مبنای استنادهای محلی و جهانی طی سال‌های ۱۹۶۸-۲۰۱۸

ردیف	نویسنده	تعداد مدارک	درصد	کشور	تعداد استنادهای محلی	استنادهای محلی بدون خوداستنادی	تعداد استنادهای جهانی	رتبه در استناد محلی	رتبه در استناد جهانی
۱	Strauss, B.	۱۰۲	۰۰۷	آلمان	۳۵۲	۱۷۱	۱۰۱۶	۱۰	۱۰
۲	Cuijpers, P.	۶۹	۰۰۵	هلند	۵۵۸	۳۶۰	۳۴۲۶	۷	۲
۳	Frank, E.	۶۸	۰۰۵	آمریکا	۵۵۲	۴۱۳	۳۲۲۵	۸	۵
۴	Luborsky, L.	۵۸	۰۰۴	آمریکا	۱۵۳۲	۱۳۸۷	۶۴۵۵	۱	۱
۵	Strupp, H.H.	۵۸	۰۰۴	آمریکا	۱۱۳۴	۹۴۰	۳۳۲۹	۲	۳
۶	Piper, W.E.	۵۴	۰۰۴	کانادا	۶۲۷	۴۸۴	۱۸۸۵	۵	۸
۷	Markowitz, J.C.	۵۱	۰۰۴	آمریکا	۵۸۵	۴۳۶	۲۵۲۸	۶	۷
۸	Stiles, W.B.	۵۱	۰۰۴	آمریکا	۸۷۷	۶۶۳	۳۲۲۹	۳	۴
۹	Lutz, W.	۴۴	۰۰۳	آلمان	۴۱۷	۲۲۶	۱۴۲۴	۹	۹
۱۰	Shapiro, D.A.	۴۳	۰۰۳	انگلستان	۸۷۶	۶۵۳	۲۷۹۳	۴	۶

بر مبنای استنادهای محلی مقاله لوپرسکی با عنوان «مطالعات تطبیقی در روان‌درمانی...» با دریافت ۳۳۳ استناد در رتبه نخست پراستنادترین مدرک قرار گرفته است (مدرک شماره ۱۲۹۰). همچنین بر مبنای استنادهای جهانی مقاله جاکوبسن و تراکس^۱ با دریافت ۵۰۰۹ استناد رتبه نخست را به خود اختصاص داده است (مقاله شماره ۵۳۳۶). مشخصات نویسندگان و اطلاعات کتابشناختی مقالات تأثیرگذار در جدول ۴ آمده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 برتال جامع علوم انسانی

¹ - Jacobson & Truax

جدول (۴) نویسندگان و مقالات تأثیرگذار در حوزه روان‌درمانی بر مبنای استنادهای محلی و جهانی طی سال‌های ۱۹۶۸-۲۰۱۸

شماره مدرک	نویسندگان	عنوان	نام مجله و مشخصات انتشار	استناد محلی	استناد جهانی
۱۲۹۰	Luborsky L, Singer B, Luborsky L	Comparative Studies of Psychotherapies - Is It True That Everyone Has Won and All Must Have Prizes	<i>Archives of General Psychiatry</i> , 1975; 32 (8): 995-1008	۳۳۳	۹۸۸
۱۷۷۶	Smith MI, Glass Gv	Meta-Analysis of Psychotherapy Outcome Studies	<i>American Psychologist</i> , 1977; 32 (9): 752-76	۲۱۳	۱۲۲۹
۲۲۵۶	Strupp Hh, Hadley Sw	Specific VS Nonspecific Factors in Psychotherapy - Controlled-Study of Outcome	<i>Archives of General Psychiatry</i> , 1979; 36 (10): 1125-1136	۱۲۷	۳۵۳
۴۰۷۵	Howard Ki, Kopta Sm, Krause Ms, Orlinsky De	The Dose-Effect Relationship in Psychotherapy	<i>American Psychologist</i> , 1986; 41 (2): 159-164	۲۳۹	۷۶۵
۴۰۷۶	Stiles Wb, Shapiro Da, Elliott R	Are All Psychotherapies Equivalent	<i>American Psychologist</i> , 1986; 41 (2): 165-180	۱۱۸	۳۳۴
۵۱۶۶	Robinson La, Berman Js, Neimeyer Ra	Psychotherapy for The Treatment of Depression - A Comprehensive Review of Controlled Outcome Research	<i>Psychological Bulletin</i> , 1990 JUL; 108 (1): 30-49	۱۰۱	۴۴۶
۵۳۳۶	Jacobson Ns, Truax P	Clinical-Significance - A Statistical Approach to Defining Meaningful Change in Psychotherapy-Research	<i>Journal of Consulting and Clinical Psychology</i> , 1991 FEB; 59 (1): 12-19	۳۲۲	۵۰۰۹
۵۳۷۱	Horvath Ao, Symonds Bd	Relation Between Working Alliance and Outcome in Psychotherapy - A Meta-analysis	<i>Journal of Counseling Psychology</i> , 1991 APR; 38 (2): 139-149	۱۶۵	۱۲۹۲
۵۸۵۰	Wierzbicki M, Pekarik G	A Metanalysis of Psychotherapy Dropout	<i>Professional Psychology-Research and Practice</i> , 1993 MAY; 24 (2): 190-195	۹۲	۵۹۵
۵۹۱۷	Howard Ki, Lueger Rj, Maling Ms, Martinovich Z	A Phase Model of Psychotherapy Outcome - Causal Mediation of Change	<i>Journal of Consulting and Clinical Psychology</i> , 1993 AUG; 61 (4): 678-685	۱۲۹	۳۸۴
۶۱۴۴	Shapiro Da, Barkham M, Rees A, Hardy Ge, Reynolds S, Et Al.	Effects of Treatment Duration and Severity of Depression on The Effectiveness of Cognitive-Behavioral and Psychodynamic Interpersonal Psychotherapy	<i>Journal of Consulting and Clinical Psychology</i> , 1994 JUN; 62 (3): 522-534	۹۴	۲۸۵

۶۲۳۳	Kopta Sm, Howard Ki, Lowry JI, Beutler Le	Patterns of Symptomatic Recovery in Psychotherapy	<i>Journal of Consulting and Clinical Psychology</i> , 1994 OCT; 62 (5): 1009-1016	۹۹	۲۸۹
۶۵۷۱	Seligman Mep	The Effectiveness of Psychotherapy - The Consumer Reports Study	<i>American Psychologist</i> , 1995 DEC; 50 (12): 965-974	۱۹۵	۹۲۹
۶۸۲۴	Howard Ki, Moras K, Brill PI, Martinovich Z, Lutz W	Evaluation of Psychotherapy - Efficacy, Effectiveness, And Patient Progress	<i>American Psychologist</i> , 1996 OCT; 51 (10): 1059-1064	۱۰۲	۴۰۱
۷۱۴۷	Wampold Be, Mondin Gw, Moody M, Stich F, Benson K, Et Al.	A Meta-Analysis of Outcome Studies Comparing Bona Fide Psychotherapies: Empirically, "All Must Have Prizes"	<i>Psychological Bulletin</i> , 1997 NOV; 122 (3): 203-215	۱۲۹	۵۶۱
۷۸۷۰	Keller Mb, Mccullough Jp, Klein Dn, Arnow B, Dunner DI, Et Al.	A Comparison of Nefazodone, The Cognitive Behavioral-Analysis System of Psychotherapy, And Their Combination for The Treatment of Chronic Depression	<i>New England Journal Of Medicine</i> . 2000 MAY 18; 342 (20): 1462-1470	۱۴۴	۸۱۶
۸۸۸۱	Westen D, Novotny Ca, Thompson-Brenner H	The Empirical Status of Empirically Supported Psychotherapies: Assumptions, Findings, And Reporting in Controlled Clinical Trials	<i>Psychological Bulletin</i> , 2004 JUL; 130 (4): 631-663	۱۱۸	۶۴۰
۸۹۵۷	Leichsenring F, Rabung S, Leibing E	The Efficacy of Short-Term Psychodynamic Psychotherapy in Specific Psychiatric Disorders - A Meta-Analysis	<i>Archives of General Psychiatry</i> , 2004 DEC; 61 (12): 1208-1216	۱۰۴	۲۹۲
۱۰۰۹۳	Leichsenring F, Rabung S	Effectiveness of Long-Term Psychodynamic Psychotherapy - A Meta-Analysis	<i>Jama-Journal of The American Medical Association</i> , 2008 OCT 1; 300 (13): 1551-1565	۹۱	۳۶۲
۱۰۹۰۶	Horvath Ao, Del Re Ac, Fluckiger C, Symonds D	Alliance in Individual Psychotherapy	<i>Psychotherapy</i> , 2011 MAR; 48 (1): 9-16	۹۶	۶۸۷

در ادامه پژوهش به ترسیم ساختار علم در حوزه روان‌درمانی پرداخته شد. هدف از ترسیم ساختار علم در یک حوزه علمی شناسایی و معرفی آثار و نویسندگان تأثیرگذار در آن حوزه بود. نمونه پژوهش بر اساس ۱/۴٪ از کل ۱۳۸۱۶ مقاله معادل ۲۰ مقاله در حوزه روان‌درمانی انتخاب شد و ترسیم نقشه علم بر اساس استندهای محلی (ال‌سی‌اس) انجام شد. در شکل ۳ دو نوع مقاله دیده می‌شود: نوعی از مقاله‌ها که به آن‌ها استناد شده است و نوع دیگری از مقاله‌ها که از سایر منابع استناد دریافت کرده‌اند. در این شکل، اندازه

به چاپ رسیده است. این مقاله، فراتحلیلی از نتایج مطالعات روان‌درمانی است و به ترتیب ۲۱۳ و ۱۲۲۹ استناد محلی و جهانی دریافت کرده است. یافته‌های این پژوهش شواهد قانع‌کننده‌ای از اثربخشی روان‌درمانی ارائه داده است.

مقاله محوری بعدی با شماره ۴۰۷۵ در نمودار ۲ مشخص شده است این مقاله در سال ۱۹۸۶ توسط هوارد^۱ Howard و همکارانش نوشته شده است و در همان نشریه قبلی به چاپ رسیده است. محتوای این مقاله در زمینه ارتباط اثر دوز در روان‌درمانی^۲ است. این پژوهش با تحلیل پروبیت رابطه بین طول درمان و سود بیمار^۳ را بررسی کرد. نتایج این پژوهش نشان داد که در ۸ جلسه تقریباً ۵۰٪ بیماران به‌طور معنی‌داری بهبودی خود را به دست آوردند و حدود ۷۵٪ در ۲۶ جلسه بهبود یافتند.

مقاله محوری بعدی با شماره ۵۳۳۶ در شکل ۳ نشان داده شده است. این مقاله به ترتیب ۳۲۲ و ۵۰۰۹ استناد محلی و جهانی دریافت کرده و با رویکرد آماری برای تغییرات معنی‌دار در تحقیقات روان‌درمانی تعریف ارائه داده است. همچنین این مقاله شاخص تغییر قابل اعتماد^۴ (RC) را برای تعیین اینکه آیا میزان تغییر داده شده برای یک مشتری از نظر آماری قابل اعتماد است را پیشنهاد داده است.

مقاله شماره ۸۸۱ در سال ۲۰۰۴ توسط وستن، نووتنی و تامپسون - برنر^۵ نوشته شده و در مجله Psychological Bulletin منتشر شده است. این مقاله مروری با استناد به مقالات شماره ۱۲۹۰، ۱۷۷۶، ۴۰۷۵، ۵۳۳۶ و ۶۵۷۱ نوشته شده است و ۶۴۰ استناد جهانی و ۱۱۸ استناد محلی دریافت نموده است و به بررسی وضعیت تجربی روان‌درمانگری تجربی پشتیبانی شده پرداخته و بررسی انتقادی از مفروضات و یافته‌های مطالعات مورد استفاده در روان‌درمانی را به صورت تجربی حمایت می‌کند. این پژوهش به شناسایی درمان‌های تجربی حمایت شده^۶ پرداخته است.

مقاله شماره ۱۰۹۰۶ در سال ۲۰۱۱ توسط هورواث^۷ و همکاران نوشته شده است و در مجله Psychotherapy به چاپ رسیده است و ۹۶ استناد محلی و ۶۸۷ استناد جهانی دریافت کرده است و به مقالات ۱۲۹۰، ۱۷۷۶، ۴۰۷۶، ۵۳۷۱ و ۷۱۴۷ استناد نموده است در این منبع حوزه پیوستگی در روان‌درمانی انفرادی^۸ مورد توجه است.

یافته‌ها در جدول ۵، ۱۰ کشور تأثیرگذار در تولید علم حوزه روان‌درمانی را نشان می‌دهد. در مجموع ۹۳ کشور در تولید مقالات حوزه روان‌درمانی مشارکت داشته‌اند از بین کل کشورها ۱۰ کشور تأثیرگذار با تولید ۱۰۵۲۹ مقاله بیش از ۷۶ درصد مقالات را منتشر نموده‌اند. نویسندگان ایرانی با ارائه ۱۵ مقاله در حوزه روان‌درمانی در رتبه ۴۰ قرار دارند. همان‌گونه که در جدول مشخص شده است نویسندگانی از کشور آمریکا با تولید ۵۴۷۴ مقاله معادل ۳۹/۶ درصد از کل مقالات در رتبه نخست قرار دارند تعداد استنادهای محلی و جهانی دریافت شده توسط این کشور به ترتیب ۲۲۸۰۰ و ۱۴۴۵۵۵ بوده است که از این حیث نیز در رتبه نخست قرار گرفته است. همچنین داده‌ها در جدول ۵ نشان می‌دهد که بیش از ۶۵ درصد مقالات در چهار کشور (ایالات متحده آمریکا، آلمان، کانادا و انگلستان) منتشر شده‌اند. اسامی سایر کشورها به همراه تعداد مقالات و استنادهای محلی و جهانی در جدول ۵ قابل مشاهده است.

1 - Howard

2 - The Dose-Effect Relationship in Psychotherapy

3 - Patient benefit

4 - Change index

5 - Westen, Novotny & Thompson-Brenner

6 - Empirically supported therapies (ESTs)

7 - Horvath

8 - Alliance in Individual Psychotherapy

جدول (۵) اسامی کشورهای پیشرو به همراه تعداد مقالات و استنادهای محلی و جهانی

ردیف	کشور	مدرک	درصد	استنادهای محلی	استنادهای جهانی
۱	USA	۵۴۷۴	۳۹,۶	۲۲۸۰۰	۱۴۴۵۵۵
۲	Germany	۲۰۵۹	۱۴,۹	۴۲۱۴	۱۷۸۵۴
۳	Canada	۷۶۴	۵,۵	۳۰۴۶	۱۵۹۹۸
۴	UK	۷۱۱	۵,۱	۲۴۰۶	۱۶۱۴۰
۵	Switzerland	۴۱۲	۳	۹۹۰	۵۲۷۹
۶	Australia	۲۹۱	۲,۱	۵۶۴	۴۰۵۱
۷	Netherlands	۲۵۴	۱,۸	۱۰۶۷	۷۴۹۳
۸	France	۱۹۳	۱,۴	۵۶	۴۸۳
۹	Norway	۱۸۷	۱,۴	۹۱۸	۳۳۳۹
۱۰	Austria	۱۸۴	۱,۳	۱۹۹	۱۵۲۹
	کل	۱۰۵۲۹	۷۶,۱	۳۶۲۶۰	۲۱۶۸۲۱

در پژوهش حاضر نقشه چگالی و خوشه‌های تشکیل شده در شبکه هم‌رخدادی واژگان در روان‌درمانی با استفاده از نرم‌افزار وی. او. اس. ویوور ترسیم و مورد بررسی قرار گرفت. در این نقشه واژگان دارای ارتباط بیشتر در فاصله نزدیک‌تر و واژگان دارای ارتباط کمتر در فاصله دورتر نمایش داده شده‌اند. چگالی هر واژه نیز بر اساس فراوانی تکرار آن واژه، فراوانی گره‌های همسایه آن واژه و همچنین اهمیت گره‌های همسایه تعیین می‌شود. طیف رنگ‌های قرمز تا آبی به ترتیب وزن چگالی بیشتر تا وزن چگالی کمتر گره‌های تشکیل‌دهنده شبکه را نشان می‌دهند. حداقل ۵ مدرک برای هر واژه در نظر گرفته شده است. بر این اساس، واژه Psychotherapy (رنگ قرمز) از بیشترین میزان چگالی در شبکه هم‌رخدادی واژگان حوزه روان‌درمانی برخوردار بوده است. همچنین بعد از آن، واژه depression (مشخص شده با رنگ زرد) دارای بالاترین میزان چگالی بوده‌اند (شکل ۱).

شکل (۱) نقشه چگالی و خوشه‌های تشکیل شده در شبکه هم‌رخدادی واژگان در روان‌درمانی

از سوی دیگر تحلیل خوشه‌های شبکه هم‌رخدادی واژگان در حوزه روان‌درمانی ۱۱۵۰۶ واژه را از طریق نرم‌افزار شناسایی کرد که از این تعداد ۵۰۰ واژه پرتکرار در نقشه وارد شده و ۷ خوشه اصلی واژگان را تشکیل دادند. خوشه اول (رنگ قرمز) از ۱۳۶ واژه، خوشه دوم (رنگ سبز) از ۱۲۲ واژه، خوشه سوم (رنگ آبی) از ۹۲ واژه، خوشه چهارم (رنگ زرد) از ۵۵ واژه، خوشه پنجم (رنگ صورتی) از ۴۱ واژه، خوشه ششم (رنگ بنفش) از ۳۵ واژه و خوشه هفتم (رنگ فیروزه‌ای) از ۱۹ واژه تشکیل شده است. به دلیل حضور واژه Psychotherapy در خوشه اول، این شبکه از بیشترین پیوند برخوردار است و واژه Psychotherapy در ۱۷۱۶ مدرک تکرار شده که بیشترین بسامد را به خود اختصاص داده است و همچنین از ۳۴۷۰ پیوند برخوردار است که دارای بیشترین قدرت پیوند در بین سایر واژه‌ها است. در خوشه دوم واژه Depression در ۴۷۳ مدرک ذکر شده و از ۱۲۸۵ پیوند برخوردار است. عبارت دیگر در این خوشه Interpersonal psychotherapy است که با حضور در ۱۵۲ مقاله ۴۰۱ قدرت پیوند را به خود اختصاص داده است. همچنین واژه پرتکرار دیگر در این خوشه Meta-analysis است که با حضور در ۱۴۳ مقاله ۴۱۳ قدرت پیوند را به خود اختصاص داده است. در خوشه سوم Group psychotherapy با حضور در ۱۷۳ مدرک ۳۰۹ قدرت پیوند دارد و در رتبه سوم قرار گرفته است. واژه بعدی در خوشه سوم Psychodynamic psychotherapy است که با حضور در ۱۳۶ مقاله ۲۷۲ قدرت پیوند را به خود اختصاص داده است. در خوشه چهارم Psychotherapy research با حضور در ۱۲۵ مقاله ۱۷۵ قدرت پیوند را به خود اختصاص داده است.

در مجموع ۱۳۳۳ عنوان مجله کل مقالات این حوزه را منتشر نموده‌اند؛ که از این تعداد ۱۰ عنوان مجله تأثیرگذار ۳۶۱۱ (۲۶/۱) مقاله را منتشر نموده است. با تسلط و مطالعه این منابع توسط پژوهشگران عرصه حوزه روان‌درمانی می‌توان بیان کرد که آنان تقریباً به یک چهارم از علوم تولید شده در حوزه خود اشراف داشته باشند. مقالات منتشره در مجله *Journal of Consulting and Clinical Psychology* بیشترین استناد را چه در حوزه روان‌درمانی و چه از سایر حوزه‌ها دریافت کرده است. بنابراین این مجله رتبه اول امتیاز استناد محلی و جهانی را دارد. همچنین باید اشاره کرد که بیشترین تعداد مقالات حوزه روان‌درمانی در مجله *Psychotherapy* با تعداد ۵۷۶ عنوان مقاله به چاپ رسیده است. این مجله در بین منابع بررسی شده در این پژوهش رتبه دوم استادهای محلی و جهانی را به خود اختصاص داده است. این فصلنامه که از سال ۱۹۶۳ از سوی انجمن روانشناسی آمریکا منتشر می‌شود. طبق گزارش استنادی مجلات (جی‌سی‌آر)^۱ در سال ۲۰۱۸، مجله *Psychotherapy* با ضریب تأثیر ۱,۶۲۲ دارای رتبه ۷۴ بین ۱۳۰ مجله حوزه روانشناسی بالینی را دارد و در رده‌بندی چارک سوم وبگاه علوم قرار گرفته است. با در نظر گرفتن سابقه نشر و اعتبار ناشر دستیابی به این رتبه از سوی این مجله طبیعی به نظر می‌رسد. پس از این نشریه رتبه بعدی بیشترین تعداد مقالات متعلق به فصلنامه‌ای با عنوان *International Journal of Group Psychotherapy* است. بر اساس گزارش جی‌سی‌آر از سال ۲۰۱۸ این مجله با ضریب تأثیر ۰,۴۳ و ضریب تأثیر پنج ساله ۰,۴۸۹، در حیطه روانشناسی بالینی رتبه ۱۲۵ را دارد. در بررسی اطلاعات کتابشناختی این مجله کار مشارکتی چندی ناشر معتبری مانند راتلیج^۲، تیلور و فرانسیس^۳ و غیره برای انتشار این مجله و از طرفی نمایه شدن این منبع در نمایه‌های استنادی معتبری همچون اسکوپوس^۴، مدلاین^۵ و سای‌اینفو^۶ و غیره نشان از قدرت این مجله دارد. نشریه *American Journal of Psychotherapy* سومین منبع معتبر و پرتولید در حوزه روان‌درمانی شناخته شده است. این فصلنامه در سال ۱۹۴۷ از سوی انجمن توسعه روان‌درمانی به‌طور اخص از سوی پژوهشگران مرتبطی نسبت به موارد قبل شروع به فعالیت کرده است. با این حال فعالیت میان‌رشته‌ای آن در روان‌پزشکی و روان‌کاوی باعث شده است که نسبت به موارد قبلی رتبه کمتری به دست آورد. البته باید توجه کرد که هر سه مجله برتر منتشره از منطقه جغرافیایی آمریکا است که این نتایج با نتایج نواررانه-کورتس و همکارانش (۲۰۱۰) همسو است. شاید دلیل این امر سابقه غرب در تسلط بر علوم باشد. از طرفی دیگر با توجه به اینکه زبان انگلیسی زبان علم شناخته شده است شاید به این دلیل این مجلات بیشتر از مجلات سایر مناطق و دیگر زبان‌ها امتیاز مطابق با استانداردهای نمایه‌سازی وبگاه علوم را کسب کرده است. از طرفی با شناسایی این مجلات می‌توان پژوهشگران ایرانی را ترغیب کرد تا یافته‌های بین‌المللی خود را در چنین مجلات هسته‌ای منتشر کنند.

همچنین یافته‌ها نشان داد که از ۶۳۳۶ دانشگاه و موسسه فعال در این زمینه سهم ۱۰ دانشگاه تأثیرگذار ۱۶۶۸ مقاله معادل (۱۲ درصد) بوده است. اغلب دانشگاه‌های تأثیرگذار از منطقه جغرافیایی ایالات متحده آمریکا بوده و البته از هر کدام از کشورهای کانادا و هلند نیز یک دانشگاه تأثیرگذار در حوزه روان‌درمانی حضور دارند. دانشگاه هاروارد با انتشار ۳۲۳ (۲/۴ درصد) مقاله و با ۱۵۳۸ استناد محلی و ۹۵۴۳ استناد جهانی در صدر دانشگاه‌ها و مؤسسات فعال و منتشرکننده مدارک حوزه روان‌درمانی قرار دارد. این دانشگاه علاوه بر قدمت، به دلیل داشتن رتبه نخست در ایالات متحده آمریکا و جهان دارای پژوهشگران برجسته و حاذقی است. حضور

1 - Journal Citation Report (JCR)

2 - Routledge Journals

3 - Taylor & Francis Ltd

4 - SCOPUS

5 - MEDLINE

6 - PsycINFO

پژوهشگران روان‌درمانی بنامی مانند ویلیام جیمز^۱ (۱۸۴۲-۱۹۱۰)، تیموتی لیری^۲ (۱۹۲۰-۱۹۹۶)، هوگو مونستربرگ^۳ (۱۸۶۳-۱۹۱۶) و سایر فعالان حوزه روانشناسی و روان‌درمانی در این دانشگاه به اعتبار این دانشگاه در حیطه مذکور بیشتر افزوده است.

بر مبنای انتشار تعداد مقالات، استراوس با انتشار ۱۰۲ مقاله و به ترتیب با دریافت ۳۵۲ و ۱۰۱۶ استناد محلی و جهانی پرتولیدترین نویسنده حوزه روان‌درمانی شناخته شد. چنین افراد پرتولیدی توسط مسئولین و متولیان سیاست‌گذاری علم باید شناسایی و جهت‌دهی شوند تا کارایی هرچه بیشتری در رابطه با حوزه علمی خود داشته باشند. با معرفی این افراد به جامعه علمی و برگزاری نشست، مسئولان می‌توانند تجربیات چنین افراد فعالی را به پژوهشگران تازه‌کار انتقال دهند. از طرفی دیگر یافته‌ها نشان داد که به لحاظ دریافت بیشترین استناد محلی و جهانی لوبرسکی از دانشگاه پنسیلوانیا با دریافت ۱۵۳۲ استناد محلی و ۶۴۵۵ استناد جهانی در صدر نویسندگان تأثیرگذار قرار دارد؛ بنابراین نه تنها وی از پیشگامان و بنیان‌گذاران تحقیقات این حوزه محسوب می‌شود بلکه به عنوان طلایه‌دار حوزه روان‌درمانی از مهم‌ترین افراد نیز شناخته می‌شود. همچنین با تحلیل ساختار تاریخی این حوزه نیز مشخص شد که اثر وی به عنوان مرجع و شروع رفتار استنادی در سال ۱۹۷۵ بین نویسندگان حیطه روان‌درمانی است. غنی بودن منبع اطلاعاتی عرضه شده توسط این پژوهشگر پیشگام با استناد دیگر پژوهشگران به وی تأیید می‌شود. در تحلیل وابستگی سازمانی سایر نویسندگان تأثیرگذار مشخص شد که کشورهای آمریکا، آلمان، هلند، کانادا و انگلستان بیشترین فعالیت در حوزه روان‌درمانی را دارند که خود حاکی از سیطره اروپای مرکزی و آمریکای شمالی بر پژوهش‌های این حوزه است. با توجه به یافته‌های پژوهش به نظر می‌رسد با شناسایی پژوهشگران هسته این حوزه در سایر کشورها و بخصوص کشورهای پیشرفته در این زمینه بتوان مقدمات همکاری را با سایر پژوهشگران بخصوص پژوهشگران ایرانی فراهم نمود. با توجه به اهمیت این موضوع در بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها و نیز ارتقای دانشگاه‌ها از نظر رتبه‌بندی‌های جهانی، به نظر می‌رسد هدف‌گذاری در این زمینه برای دانشگاه‌های کشور ایران یک اولویت باشد.

در ادامه، یافته‌ها نشان داد که در مجموع ۹۳ کشور در تولید بروندهای علمی حوزه روان‌درمانی مشارکت داشته‌اند. از بین کل کشورها ۱۰ کشور تأثیرگذار با تولید ۱۰۵۲۹ مقاله بیش از ۷۶ درصد مقالات را منتشر نموده‌اند. نویسندگانی از کشور آمریکا با تولید ۵۴۷۴ مقاله معادل ۳۹/۶ درصد از کل مقالات در رتبه نخست قرار دارند. تعداد استنادهای محلی و جهانی دریافت شده توسط این کشور به ترتیب ۲۲۸۰۰ و ۱۴۴۵۵۵ بوده است که از این حیث نیز در رتبه نخست قرار گرفته است. همچنین یافته‌ها نشان داد بیش از ۶۵ درصد مقالات در چهار کشور (ایالات متحده آمریکا، آلمان، کانادا و انگلستان) منتشر شده‌اند. این در حالی است که کشور ایران تقریباً نزدیک به صفر درصد از بروندهای علمی این حوزه را منتشر کرده است. این یافته‌ها با نتایج پژوهش حسینی‌نسب (۱۳۹۴) در بررسی ساختار حوزه درمان افسردگی مبنی بر بیشترین تولیدات علمی این حوزه در ۱۰ کشور ایالات متحده آمریکا، انگلیس، هلند، آلمان، ژاپن، چین، ایرلند، سوئیس، نیوزلند و کانادا همخوانی دارد و به نظر می‌رسد در جوامع غربی پژوهشگران اهمیت بیشتری به مشکلات روانی، بررسی و درمان این پدیده‌ها می‌دهند.

از سوی دیگر رفتار استنادی پژوهشگران روان‌درمانی در این پژوهش ارائه شد. همچنین تحلیل خوشه‌های شبکه هم‌تألفی واژگان در حوزه روان‌درمانی ۱۱۵۰۶ واژه را از طریق نرم‌افزار شناسایی کرد که از این تعداد ۵۰۰ واژه پرتکرار در نقشه وارد شد و ۷ خوشه اصلی واژگان را تشکیل داد. به دلیل حضور واژه Psychotherapy در خوشه اول، این شبکه از بیشترین چگالی برخوردار

¹ - William James

² - Timothy Leary

³ - Hugo Münsterberg

بوده است. همچنین این واژه در ۱۷۱۶ مقاله حضور داشته که بیشترین بسامد را به خود اختصاص داده است. این واژه از ۳۴۷۰ پیوند با سایر واژگان موضوعی برخوردار بوده و بنابراین دارای بیشترین قدرت پیوند در بین سایر واژه‌ها است. این امر به دلیل موضوعی بودن این واژه دور از ذهن نیست. خوشه دوم این بررسی با نمایندگی واژه‌های *Interpersonal Depression*، *Meta-analysis* و *psychotherapy* برای این خوشه نشان داد که این واژگان تقریباً قدرت پیوند یکسانی نسبت به هم با سایر واژگان حوزه روان‌درمانی دارد. این یافته نشان از این دارد که پژوهشگران روان‌درمانی در سطح جهان اغلب درمان بیماری روحی افسردگی، ملاک‌های تشخیص و علائم آن را با رویکردی فرا تحلیلی و اغلب با روش درمانی بین فردی برای بررسی‌های خود مورد توجه قرار داده‌اند. خوشه سوم ساختار علمی این حوزه با برجسب مفهومی روان‌درمانی گروهی و درمان در روانشناسی مورد توجه پژوهشگران است. بنابراین مشخص است که در روانشناسی از بین روش‌های مختلف درمانی اختلال‌های رفتاری و هیجانی روش گروه‌درمانی بیشتر از سایر روش‌های درمانی مورد توجه علمی قرار گرفته است. پس از این سه خوشه اصلی، موضوعات: تحقیقات در روان‌درمانی، درمان دارویی اختلالات روانی، انواع روان‌درمانی و روان‌درمانگری تجربی مهم‌ترین شاخه‌های ساختار علم روان‌درمانی را تشکیل می‌دهند. پژوهشگران می‌توانند از این طریق با مرزهای علمی رشته خود آشنا شده، کمبودها و ضعف‌های احتمالی پژوهشی و جای خالی سایر تحقیقات را در رشته روان‌درمانی را به وضوح مشخص کنند. در نهایت با توجه به اینکه یافته‌ها نشان داد پژوهشگران ایرانی در رتبه ۴۰ و بعد از کشورهایمانند مکزیک، رومانی و کره جنوبی قرار گرفته‌اند و تعداد مقالات علمی ایرانیان در وبگاه علوم تقریباً برای هر سه سال یک مورد و در سطح ضعیف بوده است به نظر می‌رسد انتشارات ایرانیان به زبان ملی یکی از عوامل انتشار کم در مجلات معتبر بین‌المللی است پیشنهاد می‌شود سایر عوامل مؤثر در انتشار کم مقالات ایرانیان در حوزه روان‌درمانی در مجلات معتبر بین‌المللی بررسی و تحلیل شود.

قدردانی: نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از دانشگاه تبریز به خاطر حمایت مالی از این پژوهش قدردانی نمایند.

منابع

- امین اسماعیلی، معصومه، و سردارپور گودرزی، شاهرخ (۱۳۸۸). تحلیل کتاب‌سنجی پژوهش در زمینه اختلال‌های خلقی در ایران. *روان‌پزشکی و روانشناسی بالینی ایران (اندیشه و رفتار)*، ۱۵(۲): ۱۵۹-۱۶۷.
- بلاچ، سیدنی (۱۳۷۰). *مقدمه‌ای بر روان‌درمانی*، ترجمه مهدی قرچه‌داغی، تهران: انتشارات رشد.
- حسینی‌نسب، سیدحسین (۱۳۹۴). مطالعه ساختار موضوعی مدارک مرتبط با حوزه درمان افسردگی در سامانه پایمد (Pubmed). *پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه یزد، یزد، ایران.*
- حمدی‌پور، افشین؛ و عصاره، فریده (۱۳۹۰). مطالعه علم‌سنجی برون‌دادهای علمی نویسندگان تأثیرگذار در حوزه بیماری *Multiple Sclerosis (MS)* و دیداری‌سازی ساختار علمی این حوزه در سال‌های ۲۰۰۸-۱۹۹۹، *مدیریت اطلاعات سلامت*، ۸(۵)، ۶۴۹-۶۶۱.
- رحمانی، مهدی (۱۳۹۷). ترسیم و تحلیل شبکه هم‌رخدادی واژگان در مقاله‌های فصلنامه علمی پژوهشی روانشناسی کاربردی، *فصلنامه روانشناسی کاربردی*، ۱۲(۴۵): ۱۲۷-۱۴۱.
- رحیمی موقر، آفرین؛ نجاتی صفا، علی‌اکبر؛ محمدی، محمدرضا؛ و سهیمی‌ایزدیان، الهه (۱۳۸۳). پژوهش کتاب‌سنجی نشریات علمی بهداشت روان ایران، *مجله روان‌پزشکی و روانشناسی بالینی ایران (اندیشه و رفتار)*، ۱۰(۱-۲): ۲۸-۳۶.
- رضانی، هادی؛ علیپور حافظی، مهدی؛ و مؤمنی، عصمت (۱۳۹۳). نقشه‌های علمی: فنون و روش‌ها، *ترویج علم*، ۳(۶): ۵۳-۸۴.
- عباسی، فهیمه؛ اصلانی‌نیا، وحیده؛ و بیگلو، محمدحسین (۱۳۹۳). بررسی وضعیت تولیدات علمی حوزه روانشناسی اجتماعی در پایگاه اطلاعاتی وب آو ساینس و ترسیم نقشه تاریخی نگاشتی آن (۱۹۹۰-۲۰۰۹)، *دانش‌شناسی*، ۷(۳۴): ۹۹-۱۱۲.
- سهیلی، فرامرز؛ و عصاره، فریده (۱۳۹۱). جستاری بر ساختار شبکه‌های هم‌نویسندگی، *کتاب ماه کلیات*، ۱۸۳(۱۶): ۶۲-۷۱.
- شریفی، وناد؛ رحیمی موقر، آفرین؛ محمدی، محمدرضا؛ رادگودرزی، رضا؛ سهیمی‌ایزدیان، الهه؛ فرهودیان علی؛ منصوری، نغمه و نجاتی صفا، علی‌اکبر (۱۳۸۲). سه دهه پژوهش‌های بهداشت روان کشور: یک بررسی علم‌سنجی، *تازه‌های علوم شناختی*، ۵(۳): ۱-۱۵.

- مکی‌زاده، فاطمه؛ حاضری، افسانه؛ حسینی نسب، سید حسین، و سهیلی، فرامرز (۱۳۹۵). تحلیل موضوعی و ترسیم نقشه علمی مقالات مرتبط با حوزه درمان افسردگی در پاب‌مد. *فصلنامه مدیریت سلامت*، ۱۹ (۶۵): ۵۱-۶۳.
- نوروزی چاکلی، عبدالرضا (۱۳۹۰). *آشنایی با علم‌سنجی (مبانی، مفاهیم، روابط و ریشه‌ها)*. تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت).
- Guilera, G.; Barrios, M., & Gómez-Benito, J. (2013). Meta-analysis in psychology: A bibliometric study. *Scientometrics*, 94(3): 943-954.
- Gutman, S.A., & Brown, T. (2018). A bibliometric analysis of the quantitative mental health literature in occupational therapy. *Occupational Therapy in Mental Health*, 34(4): 305-346.
- Horvath, A.O.; Del Re, A. C., Flückiger, C.; & Symonds, D. (2011). Alliance in individual psychotherapy. *Psychotherapy*, 48(1): 9-16.
- Howard, K. I., Kopta, S. M., Krause, M.S., & Orlinsky, D.E. (1986). The dose-effect relationship in psychotherapy. *American Psychologist*, 41(2), 159-164.
- Jacobson, N. S., & Truax, P. (1991). Clinical significance: a statistical approach to defining meaningful change in psychotherapy research. *Journal of consulting and clinical psychology*, 59(1): 12-19.
- Qin, Z.; Tian, J.; & Wu, J. (2017). Bibliometric analysis of publication trends in global acupuncture clinical research protocol. *AME Medical Journal*, 2(10):1-6.
- Khademi, R.; & Najafi, M. (2018). Tracing the historical roots of positive psychology by reference publication year spectroscopy (RPYS): A scientometrics perspective. *Current Psychology*, 37(1), 1-7.
- Khosa, M., Bhulani, N., Ali, A. A., Singh, J., Khosa, F., & Nasrullah, M. (2019). Bibliometrics of Fifty Most-Cited Articles on the Mental Health of Immigrants Living in the United States. *Journal of immigrant and minority health*, 21(2): 414-429.
- Luborsky, L., Singer, B., & Luborsky, L. (1975). Comparative studies of psychotherapies: is it true that everyone has won and all must have prizes? *Archives of general psychiatry*, 32(8), 995-1008.
- Navarrete-Cortes, J., Fernández-López, J. A., López-Baena, A.; Quevedo-Blasco, R.; & Buela-Casal, G. (2010). Global psychology: A bibliometric analysis of Web of Science publications. *Universitas Psychologica*, 9(2): 553-567.
- Shanming, Z.; Changhua, N.; & Hanrong, W. (2003). A bibliometric analysis of research on the behavior therapy in China and its trend. *Journal of Huazhong University of Science and Technology [Medical Sciences]*, 23(4): 423-426.
- Smith, M. L.; & Glass, G. V. (1977). Meta-analysis of psychotherapy outcome studies. *American Psychologist*, 32(9): 752-760.
- Van Raan, A. F., Visser, M. S., Van Leeuwen, T. N., & Van Wijk, E. (2003). Bibliometric analysis of psychotherapy research: performance assessment and position in the journal landscape. *Psychotherapy Research*, 13(4): 511-528.
- Vogl, S., Scherndl, T., & Kühberger, A. (2018). Psychology: A bibliometric analysis of psychological literature in the online media. *Scientometrics*, 115(3): 1253-1269.
- Westen, D., Novotny, C. M., & Thompson-Brenner, H. (2004). The empirical status of empirically supported psychotherapies: assumptions, findings, and reporting in controlled clinical trials. *Psychological bulletin*, 130(4): 631-663.
- Wikipedia contributors. (2019). Lester Luborsky. In Wikipedia, The Free Encyclopedia. Retrieved: August 20, 2019, from https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Lester_Luborsky&oldid=910970813

50 years of research in the psychotherapy: A scientometric study

Hamdipour, A.^{1*}, Atapour, H.², & Zardary, S³

*1. Ph.D, Assistant Professor, Department of knowledge and information Science, University of Tabriz, Tabriz, Iran
(Corresponding Author: hamdipour@gmail.com)

². Ph.D, Assistant Professor, Department of knowledge and information Science, University of Tabriz

³. Ph.D, Assistant Professor, Department of knowledge and information Science, University of Tabriz

Abstract

The present study aimed to analyze 50 years of research in the field of psychotherapy using scientometric indicators. Any retraining process to help a patient using psychological care methods is called psychotherapy. The method of research is a descriptive survey. 13816 articles indexed in Web of Science from 1968 to 2018 in the field of psychotherapy constitute the research population. Histcite and VOSviewer are used for the analysis of collected data. Findings showed that the publication of articles in the psychotherapy field had an increasing trend in these years. The total number of authors was 19866 and the mean number of authors per article is 1.4. These articles were published in 1333 journals, of which 3611 (26.1%) articles were published in 10 leading journals. The Psychotherapy Journal with 576 (4.2%) article is the most productive journal of the field in term of publishing articles and is ranked second in term of LCS and GCS. 6636 universities and institutions had participated in the publishing of this field's articles, of which 1668 (12%) articles have published by 10 leading universities. The Harvard University with 323 (2.4 %) articles is the most productive university as well as first ranked in term of LCS (1538) and GCS (9543). further, findings showed that Iranian authors with 15 published articles are ranked 40 in the psychotherapy field. Finally, this research represents the scientific structure of the filed which reveals leading articles and leading authors.

Keywords: Psychotherapy; Histcite; Scientific structure mapping; Scientometric

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی